

Norsk studentorganisasjon

Holbergs gate 1 / 0166

Oslo

T: 22 04 49 70

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

Høring - NOU 2016: 7 Norge i omstilling - karriereveiledning for individ og samfunn

Dato: 04.11.2016

NOU 2016: 7 Norge i omstilling - karriereveiledning for individ og samfunn

Norsk studentorganisasjon (NSO) viser til NOU 2016: 7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn til kunnskapsministeren den 25. april 2016, og ønsker med dette å svare på utredningen. Vi takker for muligheten til å komme med innspill.

NSO mener at dette er en god utredning som tar opp mange gode tiltak for å bedre karriereveiledningen.

I utredningen foreslås det å bruke begrepet karriereveiledere, fremfor for karriererådgivere. NSO støtter dette. I svaret vårt anvender vi heretter begrepet karriereveiledere.

Utredningen tar opp flere utfordringer med dagens tilbud. Blant annet at det ikke foreligger et sentralisert system med felles ansvar. I dagens organisering har kommuner og fylkeskommuner mye autonomi. Ansvar for karriereveiledning er fordelt på mange offentlige aktører, dermed faller den mellom flere stoler. Karriereveiledning ved utdanningsinstitusjoner er lokalt definert, og dermed ulikt organisert. Dette forårsaker forskjellig praksis, ettersom det er skoleeier som har ansvaret for organisering av rådgivning.

I tillegg er det mangel på tematisk jobbing med kvalitet og profesjonalitet på et overordnet, tverrsektorielt nivå. Denne modellen kan avverge utvikling av et felles helhetlig system med et likeverdig tilbud. I utredningen trekkes det frem flere måter å oppnå et helhetlig system på. For det første er det å få et system der «hull» i tilbudsstrukturen blir tettet, slik at alle deler av befolkningen har tilgang til profesjonell karriereveiledning. For det andre et helhetlig innhold i tjenestene. For det tredje at alle delene i systemet ses i sammenheng. For det fjerde at det er kvalitet og profesjonalitet i karriereveiledning.

NSO sier seg enig i utredningens utredelse av dagens utfordringer, og støtter forslaget om et helhetlig system for livslang karriereveiledning. Vi ønsker et sentralisert system som binder sammen utdanningstilbudene. Det vil forsikre at alle i Norge får et likeverdig tilbud, uavhengig av geografisk bosted.

For å få til et helhetlig system krever det iverksettelse av flere tiltak. Utredningen foreslår at det utvikles et nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning. Kvalitetsrammeverket bør utvikles av et tverrsektorielt og bredt sammensatt utvalg av aktører innenfor karriereveiledningsfeltet og det kompetansepoltiske feltet.

NSO støtter tiltaket, og mener det er avgjørende for å skape en helhet i karriereveiledningstilbudet.

Videre sier utredningen at det kreves et fysisk og et nettbasert tilbud som komplementerer, integrerer og utfyller hverandre. NSO støtter dette, men mener for å få til et helhetlig system forutsetter det god veiledning før studiene. Det er en av nøklene til å motarbeide sosioøkonomiske og kulturelle forskjeller i tilgangen til høyere utdanning. Det kan også

sikre at unge mennesker tar informerte valg for sin fremtid som gir dem ønskede muligheter i arbeidslivet. Veiledere i grunnskolen, videregående skole og i NAV-systemet har en viktig rolle i å informere potensielle studenter om mulighetene deres. Slik situasjonen er i dag, mener NSO at kunnskapen om høyere utdanning og arbeidsmarkedet er for lav blant karriereveiledere.

Vi støtter utvalgets forslag om det må etableres et utdanningstilbud for karriereveiledere i tråd med kompetansestandardene, i form av et fleksibelt utdanningstilbud med både grunn- og videreutdanning. Det bør også utarbeides en rammeplan for karrierekompetanser, som del av et kvalitetsrammeverk. NSO mener videre at dagens karriereveiledere skal ta en slik videreutdanning for å sikre tilstrekkelig kompetanse.

NSO ønsker å understreke at karriereveiledere må ha kjennskap til hva ulike studier gir av kompetanse, hvordan studiene gir muligheter til utveksling, samarbeid med arbeidslivet, muligheter for forskningskarriere, hvordan studiene gjennomføres, forventninger til studenten, og ikke minst hva som er den faglige profilen og spesialiseringsområde for de enkelte studier/institusjoner.

NSO mener at utredningen ikke har lagt nok vekt på mangfoldet av nytteverdien i høyere utdanning. Utdanning er viktig i seg selv, og den kompetansen én får gjennom høyere utdanning har et mange bruksområder og verdier. En slik forståelse er viktig for at kompetansen til den enkelte blir utnyttet på arbeidsmarkedet. Én type utdanning kan potensielt brukes på flere arbeidssteder og områder. Et ensidig fokus på enkelte yrkesveier kan føre til at man overser mulighetene for å ta i bruk utdannelsen og kompetansen som noen har opparbeidet seg. For at karriereveiledere skal være kompetent nok til å gi riktige råd, må de ha en forståelse for dette. Karriereveiledere må også ha kompetanse til å hjelpe studiesøkende til å finne ut hva de egner seg til, og hvordan de kan velge studier utfra dette.

I tillegg er det viktig at informasjonen om et studieløp samsvarer med virkeligheten. Markedsføringen av de ulike studieprogrammene er må være tydelig og gir et realistisk bilde av innhold og de forventningene som stilles til studentene. Karriereveiledere skal gi riktig informasjon om høyere utdanning og ulike karriereveier. Det er studiestedene sitt ansvar å formidle hva som kreves i studiet, og hvilken kompetanse studentene får etter endt studie.

Mange studenter velger å bytte studie i løpet av det første året. Dersom veiledningen i forkant er tilstrekkelig, kommer færre til å oppleve at det studiet de har begynt på ikke passer dem eller ikke var det de trodde det skulle være. I utredningen fremlegger utvalget teorier på frafall og en frafallsmodell av Tinto (s. 162). Selv om flere faktorer trekkes frem som årsaker til frafall, inkluderes ikke imidlertid ikke *forventningene* til studentene i frafallsmodellen til Tinto. NSO mener at forventningen til studentene er viktig å se i sammenheng med frafall.

En annen viktig grunn til at studenter faller fra er at de ikke har fått nok/relevant informasjon om selve studiet tidlig nok. NSO mener mangelfull karriereveiledning må ta noe av skylden dersom studenter «velger feil».

Studiebarometeret til Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) viser at oppfølging og veiledning er det punktet flest studenter er misfornøyde med. Utdanningsinstitusjonene må være bevisste på sitt ansvar. De må sikre at studentene får den oppfølgingen og veiledningen de har krav på, enten det er faglig veiledning, studieveiledning eller karriereveiledning. NSO mener at alle utdanningsinstitusjoner skal tilby karriereveiledning og rådgivningstjenester av høy kvalitet.

Et supplerende tiltak for å få til et helhetlig system med et likeverdig tilbud av høy kvalitet, er at nettilbudet (utdanning.no) må bli styrket og videreutviklet. En bedre netttjeneste øke muligheten for at studiesøkende tar informerte valg, gjennom selvhjelpsressurser. Utredningen foreslår å etablere en e-veiledning. NSO støtter dette tiltaket. Å etablere en sentralisert e-veiledning kan være et løft i veiledningstilbudet, ettersom det bidrar til å sikre et likt tilbud for hele landet.

Basert på avsnittene over ønsker NSO følgende tiltak:

- Et bedre, helhetlig system for karriereveiledning.
- En mangfoldig utdanningsveiledning.
- Karriereveiledere må gjennom samarbeid med NAV og arbeidslivsorganisasjoner få bedre kjennskap til studieretninger innenfor høyere utdanning, arbeidslivets bransjer og sektorer, og generelle utviklinger og trender i arbeidslivet.
- Det må stilles krav til dokumentert rådgiverutdanning for tilsetting i karriererådgivningsstillinger.
- At dagens karriereveiledere skal ta videreutdanning.
- Samarbeidet mellom grunnopplæring, universiteter og høyskoler, og karriereveiledere må styrkes, slik at veiledere får bedre kjennskap til institusjonene og deres studietilbud.
- En styrket netttjeneste.